

PROGRAM REVITALIZÁCIE KRAJINY A INTEGROVANÉHO MANAŽMENTU POVODÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY A JEHO REALIZAČNÝ PROJEKT 2010

Vláda SR schválila 27. októbra 2010 Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí Slovenskej republiky a jeho realizačný projekt 2010. Na rokovanie vlády ho predložil splnomocnenec vlády SR pre územnú samosprávu a integrovaný manažment povodí a krajiny Ing. Martin Kováč.

Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí Slovenskej republiky (program) je medzirezortným, multisektorovým hospodárskym programom revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR a vyžaduje si participáciu viacerých rezortov – sektorov hospodárstva a verejnej správy.

Program predstavuje systémový nástroj:

- prevencie pred povodňami,

- pre znižovanie povodňových rizík,
- pre znižovanie rizík sucha,
- znižovanie rizík ostatných náhlych prírodných živelných pohrôm.

Financovaný bude z viacerých zdrojov a naštartovať ho má podpora z rezervy predsedníčky vlády, na ktorú v roku 2011 nadviaže podpora zo zdrojov štátneho rozpočtu, fondov EÚ a spolufinancova-

nie prijímateľov finančnej podpory. Program zároveň iniciuje vytvorenie nových finančných a podporných mechanizmov mimo finančných zdrojov štátu pre realizáciu plánovaných aktivít. Aktívne vstúpi do prípravy budúceho programovacieho obdobia, v ktorom bude mať po svojom rozbehnutí v nasledujúcich troch rokoch významné postavenie a finančné zabezpečenie. Každá rozpočtová kapitola sa

bude môcť svojim odborovým a sektorovým zameraním podieľať na podpore a spolufinancovaní realizačných projektov programu (veda a výskum, školstvo, inovácie a technologický vývoj, zamestnanosť a pod.)

V tomto roku pôjdu finančné prostriedky z rezervy predsedníčky vlády SR pre obce na zrealizovanie prvých štartovacích projektov prevencie pred povodňami v súhrnnej výške 580.000,- (slovom: päťstoosemdesiat tisíc eur). Rozhodujúcim kritériom pre zaradenie štartovacích projektov do Realizačného projektu pre rok 2010 bola, v zmysle princípov a obsahu programu, maximalizácia makroekonomickej efektívnosti a účinnosti opatrení protipovodňovej prevencie a na zníženie ostatných rizík. Pre dosiahnutie čo najväčšieho synergického efektu, vzhľadom na výšku disponibilných finančných prostriedkov, sú preto jeho súčasťou štartovacie projekty v tých katastrálnych územiach obcí, ktoré už v minulosti realizovali prípravu a/alebo prvú časť preventívnych protipovodňových opatrení a kde sú teda pripravené podmienky a kapacity na realizáciu účinných, spoločensky a makroekonomicky efektívnych riešení, realizáciou ktorých sa protipovodňové opatrenia vo vybraných katastrálnych územiach stávajú komplexnými, čo je zmyslom a podstatou programu.

Filozofiou programu bude zmena civilizačného prístupu k vode a ku krajine

Pôjde o zadržiavanie dažďovej vody v krajine, zmenu prístupu k hospodárskemu využívaniu krajiny, celkovú revitalizáciu a obnovu poškodenej krajiny. Program podporuje zavedenie adresnej spoluzodpovednosti občanov, fyzických a právnických osôb za vznik povodňových rizík a rizík sucha, ako aj adresnú zodpovednosť v oblasti prevencie pred povodňami všetkých užívateľov pôdneho fondu pri plnom rešpektovaní vlastníckych práv, súkromného práva a právneho prostredia Slovenskej republiky. Celý program dosahuje významné medzinárodné parametre kladené na integrované riešenie výziev v oblasti zmien klímy, obnoviteľných zdrojov energie, udržateľného a inovačného rozvoja, znižovania povodňových rizík a rizík sucha, ochrany a obnovy biodiverzity, miestny a hospodársky rozvoj a zamestnanosť. Štartuje procesy zefektívňovania správy povodí (podporuje integrovanú správu povodí) a revitalizácie krajiny.

Environmentálny aspekt

Environmentálna revitalizácia krajiny je hlavnou podmienkou a dominantným preventívnym opatrením celospoločenského významu. Cieľom revitalizácie krajiny je minimalizácia vzniku povodňových prívalových vôd v ich zdrojovej oblasti vhodnými opatreniami a úpravami v krajine, zmenou hospodárskeho využívania krajiny a priestorová optimalizácia funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom vzhľadom na dosiahnutie jej ekologickej stability. Program sa bude zaoberať zefektívnym správy a údržby drobných vodných tokov a meliorácií, zlepšením systému správy povodí a vytvorením systému efektívnej správy a údržby nových vodozádržných štruktúr a vodných zdrojov v krajine. Umožní zapojiť do systému prevencie pred povodňami 95% územia rozlohy Slovenskej republiky, ktorá sa doteraz nezapájala aktívne do znižovania povodňových rizík. Rozsah prirodzenej redukcie povodňových rizík je tak veľmi významný, v závislosti od komplexnosti revitalizácie krajiny môže byť zaznamenaná redukcia rizík v rozsahu rádovo o niekoľko desiatok percent oproti súčasnému stavu pred revitalizáciou krajiny. Rozširuje nástroje súčasnej environmentálnej politiky o oblasť prevencie pred povodňami, adaptácie krajiny na zmeny klímy a oblasť revitalizácie krajiny, ktoré boli doteraz v úradí hospodárskych a environmentálnych prístupov ku krajine. Plne podporuje implementáciu rámcovej smernice o vode a povodňovú smernicu v podmienkach Slovenskej republiky, systém ochrany prírody a krajiny, systém

územného plánovania, systémy vodného hospodárstva, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Program predstavuje najväčší environmentálny projekt tejto vlády, ktorý umožňuje dosahovať multisektorové prínosy na medzisektorovej a hospodárskej báze a zavádza systém do prevencie pred povodňami.

Vybudovaním vodozádržných systémov s cyklickou zádržnou kapacitou dažďovej vody o objeme 250 mil. m³ sa súčasne prispeje k prevencii pred povodňami, vysušovaním krajiny a ostatnými rizikami náhlych živelných pohrôm a vybuduje sa účinná celoplošná ochrana územia SR pred povodňami a ostatnými rizikami. Dôjde k zníženiu rizík vzniku škôd na majetku, kultúrnych hodnotách, zdraví a životoch ľudí. Vytvoria sa nové kvalitné vodné zdroje a obnovia sa ekosystémové funkcie krajiny, ktoré svojimi prirodzenými vlastnosťami zadržia dažďovú vodu, umožnia jej vsakovanie a zabezpečia kvalitu pôdy. V rámci priestorovej optimalizácie funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom zaistia tiež jej ekologickú stabilitu. Súčasne sa tým zabezpečí trvalá obnova obnoviteľných zdrojov vrátane prirodzeného vodného cyklu a optimalizácia priestorovej organizácie hospodárenia v krajine, najmä poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a územného rozvoja. Významnou mierou projekt prispeje k zamestnanosti, a to vytváraním pracovných príležitostí pri budovaní/vytváraní vodozádržných systémov a technických riešení v lesnej, poľnohospodárskej krajine a v intravilánoch miest a obcí. Už v tomto

roku vznikne 300 pracovných miest a v závislosti od výšky finančných zdrojov pre program bude do roku 2011 vytvorených minimálne 5 000 pracovných miest (pri alokácii v minimálnej výške 33,5 mil. EUR). Program zhodnotí ľudský potenciál

cez inovácie do uvedenia nových technológií a zavedenia nových výrob, produktov a služieb a vytvorí impulzy pre želaný hospodársky rast a podporí efektívne nakladanie s verejnými zdrojmi v oblasti životného prostredia. Vytvorí taktiež pro-

stredie, v ktorom bude možné bezpečne pracovať, podnikáť a kvalitne žiť. Prinesie zlepšenie kvality života ľudí, čím vytvorí na Slovensku lepšie miesto pre život.

Mgr. Helena Poláková

SPLNOMOCNENEC VLÁDY SR PRE ÚZEMNÚ SAMOSPRÁVU, INTEGROVANÝ MANAŽMENT POVODÍ A KRAJINY NAVŠTÍVIL STARÚ BYSTRICU

Stretnutie starostov z 26 povodňami postihnutých slovenských obcí zvolal splnomocnenec vlády SR pre územnú samosprávu, integrovaný manažment povodí a krajiny Ing. Martin Kováč. Na pracovnom stretnutí sa zúčastnili starostovia obcí, ktorí by v nasledujúcich týždňoch a mesiacoch chceli preventívne opatrenia začať realizovať vo svojich katastrach. Zástupcovia miest a obcí sa mohli naučiť, ako prakticky postupovať, ako hľadať súvislosti v svojich katastrach, ako komunikovať s lesníkmi a farmármi, aby sa znížili riziká povodní. Projekt v Starej Bystrici je dobrým príkladom kombinácie opatrení, ktoré sa môžu robiť na zacelovaní strží v poľnohospodárskej krajine, aj v suchých potokoch. Splnomocnenec zdôraznil, že ide predovšetkým vťahnutie farmárskeho a lesníckeho sektora do ochrany územia pred povodňami. „Aby ich pôda popri produkčnom potenciáli bola ešte využívaná na zadržanie vody v bežných podmienkach. Ale zároveň, aby sa dôsledne robila protierózna ochrana. Naše skúsenosti a ob-

hliadky z terénu hovoria, že práve v lesoch je popri každom metri drobného vodného toku niekoľko metrov až desiatok metrov strží. A práve v týchto stržiach dochádza k ešte väčším rizikám z hľadiska prívalo-

vých vln, ako v samotnom potoku,“ podotkol na stretnutí so zástupcami miest a obcí splnomocnenec vlády Martin Kováč.

Mgr. Helena Poláková

Program posledného zo série seminárov v rámci projektu ZMOS podporeného Nórskym finančným mechanizmom pokračoval v Lipanoch 12. - 13. októbra 2010. Tu sa stretol splnomocnenec vlády SR pre územnú samosprávu, integrovaný manažment povodí a

krajiny Martin Kováč s koordinátormi manažmentu vôd. Úlohou vyskolených odborníkov bude pomáhať z metodického hľadiska samosprávam v oblasti integrovaného manažmentu vôd.

Mgr. Helena Poláková

